

I greve Draculas fotspår Del 1

När min dotter ringde mig och frågade om jag ville åka med henne till Transsylvanien svarade jag genast ja! Trots att jag tidigare samma år hade varit i Burma och inte alls var beredd på att förbereda mig på en ny resa. Utan att be om betänketid sa jag alltså ja, för när en dotter vill göra en resa tillsammans med sin mamma, får jag bara inte missa ett tillfälle som kanske aldrig mer återkommer!

Marja hade varit i Rumänien tidigare och visste vad hon ville se där. Jag har en algerisk väninna som bor i landet och när hon svarade på min fråga var nästan hon bor, fick vi veta: i Cluj – i självaste Transsylvaniens forna huvudstad! Nadia välkomnade oss och därefter gick allt som på räls och snart var vi på en två veckors resa i Transsylvanien där alla städer har flera namn: på ungerska, tyska och rumänska beroende på landets historiska och politiska förvecklingar.

Efter första världskriget förlorade Österrike-Ungern Transsylvanien till Rumänien och efter andra världskriget fastslogs dessa gränser mot Ungern och numera är alla skyltarna på rumänska trots att det finns en stor ungersk minoritet i Transsylvanien.

Resan blev fantastiskt givande, särskilt när jag nu fick en anledning att sätta mig in i vampyrmyten som idag har väckt ett så brinnande intresse, inte minst genom inflytande från filmvärlden.

Sighisoara, Vlad Draculas födelsestad

Irländaren Bram Stoker, som skapade den lömske greven Dracula, hade hört talas om en monstruöst grym prins som härskade i Transsylvanien under medeltiden. Myter om vampyrer har funnits långt innan han skrev sin roman "Dracula", men så inspirerad som han blev av den verkliga personen Vlad Dracula gav han ut sitt bidrag med en ny version till raden av vampyrmyter, 1897.

Stokers förebild som hette Vlad Basarab föddes 1431 i Sighisoara. Hans far hette också Vlad och var riddare av Drakens order. Han var myntpräglare i staden. För sin beryktade grymhets skull fick han öknamnet "Dracul" som betyder djävul och hans son kallades för Dracul-a, djävulens son. Sonen fick senare ytterligare tillnamnet Tepes, påspetsaren, efter hans favoritavrättningsmetod mot fiender. Eller vem som helst som han var missnöjd med.

Rumänerna är något förnärmade över omvärldens intresse för Dracula som vampyr. Han betraktades snarare som en folkhjälte för att han höll stånd mot turkarna, ungrare och tatarer som vapenskramlade alltför nära Transsylvanien. Men Vlad Draculas terror mot Valakiets högadel och förföljelse av konkurrerande tronrivaler väckte den turkiska sultanens uppmärksamhet. Och när Draculas trupper började härja och mörda också i Bulgarien fick sultanen nog. Mehmed II erövrade Valakiet och fördrev Dracula i landsflykt till Ungern. Turkarna ersatte Vlad med hans yngre bror och drog sig tillbaka. Femton år senare lyckades Dracula återerövra sitt arvland. Men turkarna tolererade inte hans come back och när de

framgångsrikt anföll Valakiet skickade de Draculas huvud som segertrofé till sultanen i Istanbul. Där lät sultanen spetsa det på en påle till menighetens beskådande 1476.

Sighisoara, den sista bebodda medeltida fästningen i Östeuropa, ligger 120 km nordväst om Brasov och Bran (där man marknadsför Draculas slott). Utan tvekan ger Sighisoaras citadell en magisk upplevelse med dess vindlande kullerstensgränder, dess individuella hus i harmoniska färgkontraster, torg, branta trappor och skyddsmurar med tinnar och torn.

Här är huvudattraktionen Klocktornet som idag är ett museum med tortyrkammare. Där visas skräckinjagande tortyrredskap som väcker kalla rysningar.

Tornets fyra små torn i var sitt hörn betyder att Sighisoara hade rättslig autonomi, ”rätten till svärd” *ius gladii*, dvs avkunna brottslingar dödsdomar.

Sighisoara är en av sju befästa saxiska städer, med samlingsnamn ”Siebenburgen”, som grundades av tyska hantverkare och nybyggare som emigrerade från Moselregionen till Transsylvanien på 1100-1400 talen. De lockades att emigrera av de gynnsamma handelsrättigheter som ungerska härskare erbjöd mot att vakta bergspassen mot tatariska och osmanska anfall.

Inte visste vi att vi i vårt sällskap hade en egen Dracula, skådespelaren Robert Isaac Harker som svartsjukt förvandlas till den gamle greven Vlad när hans fru kysser en Draculaskylt.

Citadellet har haft 14 ståtliga försvarstorn i den 15 meter höga muren. Hela 9 torn har stått emot tidens tand. Tornen är fördelade i olika hantverksgillen så som tenläggartornet, juvelerartornet, repslagartornet, slaktartornet, körsnärstornet osv.

Alla torn är belysta på kvällstid såsom här Skräddartornet med två vimplor. Bakom tornet ligger vårt pensionat Casa Lia som ligger intill Skomarkartornet.

Sighisoaras citadell är som mest fascinerande nattetid med klar stjärnhimmel och fullmåne. Det imponerande klocktornet utgör också huvudporten till citadellet. En roterande timmätare har ett dockspel, två änglar som vardera markerar när dagen och kvällen börjar, vilket sker vid klockan 6 på morgonen och på kvällen, och angav själva arbetstidens längd. Andra figurer föreställer gudinnor, en för rättvisa och en annan för domstol. En fredsgudinna står tillsammans med en trumslagare som slår timmarna i sin trumma. Där finns också sju små statyetter av romerska gudar och gudinnor som föreställer veckodagarna. Klockans mekanik som var av trä installerades 1604. Den byttes senare mot metall, vilken fortfarande fungerade 1964 när den ersattes av en eldriven motor.

Det okragula huset lär vara Draculas födelsehus där han bodde med sin far 1431-1435 varefter de flyttade till Targoviste i furstendömet Valakiet (drygt 100 km söderut från Brasov och Bran). På nedersta våningen finns idag medeltida vapensamlingar. Ovanför ingången hänger drake av järnsmide.

Stadens historiefyllda och välbevarade kärna är ännu idag bebodd och vardagslivet fortsätter där oavsett turistanhopningar året om. Alla gatorna är stenbelagda med kullerstenar och huggna stenar som är mer bilvänliga.

1999 upptog UNESCO Sighisoaras citadell till världsarvslistan som innebär att området kommer att bevaras intakt till eftervärlden som ett nationellt kulturarv. Världsarvsfondens medel används till skyddsåtgärder och att återställa förstörda världsarv.

En ökad turism ger ett välkommet tillskott som möjliggör en kontinuerlig upprustning av denna muromgärdade och fantasieggande fästningskärna som har 150 arkitektoniskt unika hus, alla i olika färgtoner vart och ett värt en närmare titt.

Sighisoarafästningen är byggd på kullar. Till höger skimtar takpartiet på en gotisk kyrka bredvid ett lärosäte sedd från Klocktornets balkong. Man kan klättra fram till kyrkan i en trappkorridor på 175 steg som byggdes 1642. Eller gå uppför en längre väg som passerar en större kyrkogård. Vill du besöka gravarna beledsagas du med en påminnelse: *Bedenke, wer immer du auch seist daß du einen FRIEDHOF betrittst!* (Ungefär:)

Från början var trappstegen 300 men efter renoveringen 1849 reducerades antalet till 175. Trappan bekläddes för att skolungdomar skulle få det lättare att gå till skolan på kullen och för att kyrkobesökare fick tak över huvudet på vägen till kyrkobesöken under vintertid.

Staden anordnar årligen en tredagars festival för medeltidskonst. Då fylls gatorna och gränderna av besökare som underhålls av medeltidsmusik i varje gathörn. Scener sätts upp här och var för teaterföreställningar. Konstater som musik, dans, teater, marionetter, målningar och mode anpassas så att besökarna får göra en tidsresa över 700 år bakåt.

Vill man vara med om en unikt klingande medeltidsvecka ska man passa på och åka till Sighisoara den första eller andra veckan i juli. Festivalen drar mest unga rumäner som vill släppa loss i nedre delen av stan. Uppe i citadellet kan man höra allt från klassisk flöjt till indisk musik och se teaterföreställningar i kyrkor, försvarstorn och andra lokaler. I kvällsbelysningen förvandlas citadellet till ett hänförande förvandlingstrick.

Man kan hyra in sig hos lokalbefolkningen men också resa upp tält i någons bakgård mot en avgift. Hotellen är fulla om man inte har bokat i god tid innan. Men på tåg- och busstationen står det alltid folk som välkomnar besökarna och erbjuder rum.

Text och bild: Tarja Salmi-Jacobson, 2012